

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้
ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย
THE PRIORITY NEEDS FOR DEVELOPING LEADERSHIP FOR
LEARNING AMONG ADMINISTRATORS OF PRINCESS
CHULABHORN SCIENCE HIGH SCHOOLS


¹คมกริช เพ็ชรพลอย และ ²เพ็ญวรา ชูประวัติ

¹Komkrit Petchploy and ²Penvara Xupravati

¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย

¹Chulalongkorn University, Thailand

¹komkrit.petchploy@pccl.ac.th, ²penvara.x@chula.ac.th

Received: July 15, 2024; **Revised :**November 18, 2024; **Accepted :**December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย 2) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยมีประชากร คือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่

¹นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีความใฝ่เรียนรู้ รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาผู้บริหาร, ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ความต้องการจำเป็น, โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the current state and desired state of leadership for learning of school administrator at 12 Princess Chulabhorn Science High Schools and 2) Analyze the needs for developing leadership for learning of school administrator at Princess Chulabhorn Science High Schools. The population was Princess Chulabhorn Science High Schools. The informants consisted of 52 directors and deputy directors from 12 Princess Chulabhorn Science High Schools. The research instrument was a questionnaire on the current and desired states, using a 5-level rating scale. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and modified priority needs index. The research results found that: 1) The current state of developing leadership for learning among administrators at Princess Chulabhorn Science Schools is overall, at a high level in all aspects. The aspect with the highest average score is the use of technology in research and development, while the aspect with the lowest average score is having a shared vision. The desired state of developing leadership for learning among administrators at Princess Chulabhorn Science Schools is at the highest level in all aspects. The aspect with the highest average score is the use of technology in research and development, followed by

teamwork and shared leadership, while the aspect with the lowest average score is having a shared vision. 2) The most priority needs for developing leadership for learning among administrators at Princess Chulabhorn Science Schools are found to be a strong desire for learning, followed by teamwork and shared leadership, the use of technology in research and development, and having a shared vision, respectively.

Keywords: School Administrator Development, Leadership for learning, Priority needs, Princess Chulabhorn Science High Schools

บทนำ

จากวิกฤตการณ์โควิด-19 ที่แผ่กระจายไปทั่วโลกนั้นได้ส่งผลกระทบไปในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเมืองเศรษฐกิจ และที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือการศึกษา เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างปกติ จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และแบบผสมผสาน (Hybrid Teaching) ซึ่งทั้งสองรูปแบบการเรียนดังกล่าว ตัวผู้เรียนเองต้องมีความยืดหยุ่นสูงในการจัดการกับตนเองให้สามารถเข้าเรียนได้อย่างปกติ กอปรกับรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์นั้นครูไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ โดยการถอดบทเรียนประสบการณ์ตรงระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ในปัจจุบันการบริหารโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้พัฒนาไปตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน มีหน้าที่ในการควบคุมดูแล การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรครูในโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในโรงเรียน และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547) ผู้บริหารต้องมีทักษะและความสามารถในการบริหารโรงเรียนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีความเจริญก้าวหน้าตามเทคโนโลยี อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความท้าทายในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่มีศักยภาพจะใช้ภาวะผู้นำของตนเองภาวะผู้นำทางวิชาการจากบุคลากรครูในโรงเรียน ที่มีความรู้ความสามารถ

เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและผู้เรียน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการดึงภาวะผู้นำของแต่ละคนออกมา มากกว่าการกำหนดตำแหน่งโครงสร้างการทำงานในโรงเรียน Leithwood and Jantzi (2000)

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้อื่น โดยการทักษะเฉพาะทางในการโน้มน้าวใจให้ผู้ตามมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ผู้ตามได้คิด และแสดงความสามารถของตนออกมาเพื่อประโยชน์ต่อองค์การ สอดคล้องกับ Sararatana (2012) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การและก้าวทันกับทิศทางเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารองค์การ ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อองค์การในอนาคต Aphaiso (2014) ในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้เชิงวิชาการ ศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเทคนิคในการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล นำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ มีบทบาทและทักษะที่สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติ รวมไปถึงการพัฒนาวิชาชีพครูของสมาชิกในองค์กรอย่างต่อเนื่อง กนกอร สมปราษฎ์ (2557) ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับทักษะความรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 คือ “ภาวะผู้นำการเรียนรู้” ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้หลังจากภาวะผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน มุ่งเน้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะตามบริบทแวดล้อม โดย อินทร์แปลง อบอูน (2559) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากต้องมีการจัดการ การออกแบบและการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน จุลศักดิ์ ก๊อกพิมพ์ (2561) ยังได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนรู้ว่าเป็น กระบวนการที่ผู้นำเสริมสร้าง ช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน โดยผู้นำมีการสร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน การบูรณาการความรู้จากวิทยาการต่างๆ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่มีพลังต่อการเรียนรู้เพื่อให้เกิดนวัตกรรมขององค์การหรือของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนวัตถุประสงค์พิเศษ มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยเป็นโรงเรียนที่อยู่ในแผนและยุทธศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ โดยจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น และกล้าลงมือทำ โดยโรงเรียน

จะสนับสนุนทั้งด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์ในห้องทดลองที่มีครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก ในการศึกษาคนคว่ำส่งที่ตนเองสนใจได้เอง โดยมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ คอยให้คำปรึกษาและสนับสนุนให้เด็กแสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเป้าหมายหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้นและนักพัฒนานวัตกรรมด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อผลิตผู้เรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าบริบทของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่เน้นวิชาการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยครูจะต้องได้รับการสนับสนุนในด้านของการพัฒนาตนเองสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ครูจัดการเรียนการสอน และการจัดสรรสื่ออุปกรณ์การเรียนให้พร้อมในการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย
ทั้ง 12 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 52 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิกการศึกษาสูงสุด และวิทยฐานะ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม และวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมมีรายละเอียดของผลการศึกษา ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่าความต้องการจำเป็น (PN _{modified})	ลำดับความต่อการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน								4
1) การสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกันของบุคลากรใน โรงเรียน	3.62	0.60	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด	0.248	3
2) การพัฒนาให้มีการมุ่งผล สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	3.60	0.60	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด	0.251	1
3) ความตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ	3.59	0.63	มาก	4.51	0.50	มากที่สุด	0.256	2
2. การมีความใฝ่เรียนรู้								1
1) ความใฝ่เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ	3.61	0.60	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด	0.252	3
2) ความคิดสร้างสรรค์และ ความกล้าตัดสินใจ	3.62	0.59	มาก	4.53	0.50	มากที่สุด	0.251	4
3) ความยืดหยุ่น	3.60	0.63	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด	0.261	1
4) การเรียนรู้ด้วยการนำ ตัวเอง	3.63	0.60	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด	0.253	2
3. การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม								2
1) การทำงานร่วมกัน	3.61	0.60	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด	0.258	1
2) การสร้างแรงจูงใจ	3.63	0.50	มาก	4.53	0.50	มากที่สุด	0.248	3
3) การแบ่งปันความเป็น ผู้นำร่วม	3.62	0.50	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด	0.249	2
4. การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา								3
1) การใช้เทคโนโลยี	3.63	0.60	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด	0.251	2
2) การวิจัยและพัฒนา	3.53	0.60	มาก	4.51	0.50	มากที่สุด	0.278	1

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ผลการศึกษาความ

ต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.02) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.01) การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.02) การมีความใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.02) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.02) ตามลำดับสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$, SD = 0.02) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, SD = 0.01) รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, SD = 0.01) การมีความใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, SD = 0.01) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, SD = 0.01) ตามลำดับ

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม คือ 0.254 ($PNI_{Modified} = 0.254$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการมีความใฝ่เรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.258$) โดยความยืดหยุ่น มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.261$) และความคิดสร้างสรรค์และความกล้าตัดสินใจ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{Modified} = 0.251$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.251$) โดยการทำงานร่วมกัน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.258$) และการสร้างแรงจูงใจ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{Modified} = 0.248$) ถัดมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.250$) โดยการพัฒนา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.278$) และการใช้เทคโนโลยี มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{Modified} = 0.251$) และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{Modified} = 0.246$) โดยการพัฒนาให้มีการมุ่งผล สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.261$) และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{Modified} = 0.248$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการพัฒนาการบริหารงานและส่งเสริมกระบวนการวิจัยในโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยในแต่ละแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงษ์ แสงสีมูข (2564) กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการบริหารการจัดการเรียนรู้จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24(5) ระบุให้จัดการศึกษาโดยสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ศรสุวรรณค์ พานซ้าย (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เพื่อพัฒนางานในหน้าที่และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยการแสวงหาความรู้มาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ควรปรับวิธีการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสร้างกระบวนการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ให้ตอบสนององอุดมการณ์ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้นและนักพัฒนานวัตกรรมด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีส่วนช่วยพัฒนาการงานวิจัยของประเทศให้มีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยมีสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการในด้านการใช้เทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผัน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นนักวิจัยและนักพัฒนานวัตกรรม ซึ่งสอดคล้อง อภิวิญญ์ สนลอย (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควร เห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีความทันสมัย เพื่อส่งเสริมครูให้

มีการพัฒนารูปแบบการใช้สื่อการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสนใจ อันนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนและมั่นคงสืบไป

3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการมีความใฝ่เรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาตนเองให้มีความใฝ่เรียนรู้ โดยความยึดหยุ่น มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านนี้ สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาผู้บริหารให้มีความยึดหยุ่น ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญข้าว ตะดิษฐ์รัตน์ (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีความยึดหยุ่นในการบริหารองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพร้อมที่จะพัฒนาอยู่ตลอดเวลา โดยใช้ทักษะแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากการเรียนรู้จากผู้บริหารท่านอื่น นอกจากนี้ผู้บริหารต้องรู้จักเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และตั้งศักยภาพของตนเองในการสร้างการปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ในการพัฒนาองค์กรให้เอื้อต่อการมีความใฝ่เรียนรู้ของตัวผู้บริหารเอง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ได้จากการสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ สรุปได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การมีความใฝ่เรียนรู้ 3) การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม 4) การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา โดยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม ตามองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ คือ 0.254 ($PNI_{Modified} = 0.254$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การมีความใฝ่เรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.258$) รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำร่วม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.251$) การใช้เทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนา ($PNI_{Modified} = 0.250$) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.246$) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผู้บริหารควรพัฒนาความใฝ่เรียนรู้ เพื่อให้เป็นแบบอย่างในการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้แก่ครูและนักเรียน และต่อยอดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การตอบสนองอุดมการณ์ของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์

สังเคราะห์ คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้นและนักพัฒนานวัตกรรมด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, (2548). พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กนกอร สมปราชญ์. (2557). ภาวะผู้นำโรงเรียนและการพัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา
- อินแปลง อบอุ่น. (2559). ภาวะผู้นำโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุลศักดิ์ ก๊อกพิมพ์. (2561). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22: การวิเคราะห์พหุระดับ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พานซ้าย, ศ., & วรณศรี, จ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 5(1),90103.
<https://so01.tcithaijo.org/index.php/cmujedu/article/view/241302>
- สนลอย, อ., & ตูจินดา, อ. (2565). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารวิชาการ สถาบันการพัฒนาพระวิทยากร, ปีที่ 5 ฉบับที่ 1.

ตะตียรัตน์, ข., & ฤทธิลัน, ศ. (2566). แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความ
ยืดหยุ่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ 17 ฉบับที่ 2.

Leithwood, K. and Jantzi, D. (2000), "*The effects of transformational leadership on
organizational conditions and student engagement with school*", Journal of
Educational Administration, Vol. 38 No. 2, pp. 112-129.

<https://doi.org/10.1108/09578230010320064>

Viroj Sararatana. (2012). *Concepts, theories and Issues for educational
administration*. Bangkok: Thepsatri Rajabhat University.

Aphaiso, P. (2014). *The Transformational Leadership Development Program for
School Administrators at Aiming to the Learning Organization of Schools
under the Primary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom
Province*. Master of Education (Educational Administration). SakonNakhon
Rajabhat University.

Townsend, T., & Bayetto, A. (2022). *Reaching Out From Tasmanian Schools:
Leadership For Learning to Support Family and Community Engagement to
Improve Reading*. Leadership and Policy in Schools, 21(3), 458-482.

<https://doi.org/10.1080/15700763.2020.1777435>